

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті
Философия және саясаттану факультеті
СИЛЛАБУС

2024-2025 оқу жылының күзгі семестрі
«Метафизика» Білім беру бағдарламасы

Пәннің ID және атауы	Білім алушының өзіндік жұмысы (БӨЖ)	Кредиттер саны			Кредиттердің жалпы саны	Оқытушының жетекшілігімен білім алушының өзіндік жұмысы (ОБӨЖ)
		Дәрістер (Д)	Семинар сабақтар (СС)	Зерт. сабақтар (ЗС)		
M4513 Метафизика	98	30	60	-	5	7
Пән туралы академиялық ақпарат						
Оқытудың түрі	Циклы, Компоненті	Дәріс түрлері	Семинар сабақтардың түрлері	Қорытынды бақылау түрі мен платформасы		
МК	Міндетті/Негізгі	Проблемалы дәріс-сұхбат	Аралас түрі (сұхбат, эссе, пікір-талас, шығармашылық жұмыстар)	жазбаша		
Дәріскер	Филос.ғ.д. Аташ Берік Мұратұлы					
e-mail	8701577 81 46					
Телефондары	Atash_berik@mail.ru					
Семинар қабылдайтын оқытушы	Аташ Б.М.					
e-mail	Atash_berik@mail.ru					
Телефондары	8701577 81 46					
Курстың академиялық презентациясы						
Пәннің мақсаты	Оқытудың күтілетін нәтижелері (ОН)	ОН қол жеткізу индикаторлары (ЖИ)				
	Пәнді оқыту нәтижесінде білім алушы қабілетті болады:	(әрбір ОН-ге кемінде 2 индикатор)				
Метафизиканы философияның негізгі мәселесі ретінде зерттеу	ОН1 философияның тарихи дамуы аясында метафизиканың негізгі мазмұнын сипаттау;	ЖИ 1.1. метафизиканың философияның негізгі категорияларына анықтама беру				
		ЖИ 1.2. метафизиканың философияның тарихи дамуындағы маңызды кезеңдерді сипаттау.				
		ЖИ 1.3. маңызды метафизикалық философиялық теориялардың негізгі ережелерін атап көрсету.				

	ОН2 Метафизиканың танып-білудің ғылыми және философиялық әдістерін жіктеу;	ЖИ 2.1. Метафизиканың философияның негізгі мәселелерін сипаттау.
		ЖИ 2.2. Метафизиканың танып-білудің негізгі ғылыми және философиялық әдістерін анықтау.
		ЖИ 2.3. арнайы әдебиеттерден алынған түсініктемелерге негізделген философиялық мәтіндердің мазмұнын ашып көрсету.
	ОН3 дүниетанымды философиялық ойлаудың ерекшелігін түсіну негізінде қалыптасқан табиғи және әлеуметтік әлемді философиялық зерттеудің нәтижесі ретінде негіздеу;	ЖИ 3.1. қоғамды философиялық тұрғыдан түсіну ерекшеліктерін негіздеу.
		ЖИ 3.2. философиялық емес формалардың философиялық мазмұнын ашу.
		ЖИ 3.3. табиғат пен қоғам туралы философиялық тұжырымдамаларды сыни тұрғыдан талдау және бағалау.
	ОН4 Метафизиканың ғылыми дүниетанымның мазмұны мен ерекшеліктерін түсіндіру;	ЖИ 4.1. мифологиялық, діни және ғылыми дүниетанымның қағидаларын салыстыру.
		ЖИ 4.2. дін философиясының мәселелерін бағалауда философиялық талдау әдістемесін қолдану.
		ЖИ 4.3. дүниетаным мен әр түрлі көзқарастарды толықтыру және дамыту.
	ОН5 Метафизиканың негіздеу және қабылдау үшін қазіргі жаһандық Метафизиканың өзекті мәселелеріне, әлеуметтік-мәдени және жеке жағдайларға қатысты өздерінің моральдық ұстанымдарын дәлелдеу;	ЖИ 5.1. идеалдарды, құндылықтарды, нормаларды түсінуге арналған философиялық және дүниетанымдық көзқарастардың нұсқаларын сыни тұрғыдан бағалау;
		ЖИ 5.2. Метафизиканың жағдайларға қатысты өз моральдық көзқарасты анықтау.
		ЖИ 5.3. Метафизиканың философия, этика және философиялық антропологияның өзекті мәселелері бойынша өз көзқарасыңызды дәлелдеу.
	ОН6 зерттеу нәтижелерін ұсыну және талқылау үшін кәсіби саладағы мәселелердің философиялық және аксиологиялық мазмұнын өз бетінше талдау.	ЖИ 6.1. тұтас Метафизиканың философиялық дискурстың зерттеу мақсаттары мен міндеттерін тұжырымдау.
		ЖИ 6.2. философиялық мәселелерді талдауға қажетті

		материалды өз бетінше тандау және жүзеге асыру. ЖИ 63. пәнаралық білімді зерттеу тақырыбы аясында біріктіру.
Пререквизиттер	AF2417 Әлеуметтік философия	
Постреквизиттер	AA3421 Әлеуметтік антропология	
Әдебиет және ресурстар	<p>Негізгі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Энтони Кенни. Батыс философиясының жаңа тарихы, 1-том, Антика философиясы. – Алматы: «Ұлттық аударма бюросы» қоғамдық қоры, 2019 жыл. – 408 б. 2. Эмерих Корет. Основы Метафизики. Перевод В. Терлецкого Киев: "Тандем", 1998 Emerich Coreth. Grundriss der Metaphysik. Innsbruck-Wien: Tyrolia-Verlag, 1994 3. Хайдеггер М. Введение в метафизику.-Спб: Высшая религиозно-философская школа, 1998.-299с. 4. Рене Генон. Человек и его осуществление согласно веданте. Восточная метафизика.-М.: РНПЦ, Беловодье, 2004.-206с. 5. А. Ержанова, Б.Нуржанов. Культура, коммуникации, медиа. – А., 2010 6. С. Мырзалы Философия. – Алматы, 2022. <p>Интернет материалдары:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «Единая коллекция цифровых образовательных ресурсов» http://school-collection.edu.ru/ - Библиотека сайта philosophy.ru: http://www.philosophy.ru/ - Библиотека философского факультета МГУ: http://philos.msu.ru/ «Открытый университет Казахстана» - https://open.kz. 	
<p>Университеттік моральдық-этикалық құндылықтар шеңберіндегі курстың академиялық саясаты</p>	<p>Академиялық тәртіп ережелері: Барлық білім алушылар ЖООК-қа тіркелуі қажет. Онлайн курс модульдерін өту мерзімі пәнді оқыту кестесіне сәйкес мұлтіксіз сақталуы тиіс. НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ! Дедлайнды сақтамау баллдардың жоғалуына әкеледі! Әрбір тапсырманың дедлайны оқу курсының мазмұнын жүзеге асыру күнтізбесінде (кестесінде), сондай-ақ ЖООК-та көрсетілген. Академиялық құндылықтар: - Практикалық / зертханалық сабақтар, БӨЖ өзіндік, шығармашылық сипатта болуы керек. - Бақылаудың барлық кезеңінде плагиатқа, жалған ақпаратқа, көшіруге тыйым салынады. - Мүмкіндігі шектеулі студенттер atash_berik@mail.ru мекенжайы бойынша консультациялық көмек ала алады.</p>	
<p>Бағалау және аттестаттау саясаты</p>	<p>Критериялды бағалау: дескрипторларға сәйкес оқыту нәтижелерін бағалау (аралық бақылау мен емтихандарда құзыреттіліктің қалыптасуын тексеру). Жиынтық бағалау: аудиториядағы (вебинардағы) жұмыстың белсенділігін бағалау; орындалған тапсырманы бағалау.</p>	

ОҚУ КУРСЫНЫҢ МАЗМҰНЫН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ КҮНТІЗБЕСІ (кестесі)

Апта / модуль	Тақырып атауы	Сағат саны	Білімді бағалау формасы	Сабақты өткізу түрі / платформа

Модуль 1 – Метафизика				
1	1 Дәріс Метафизика проблемасы және метафизика пәні. Объективті, субъективті идеализм мен дуализм	2		
1	1 Практикалық Сабақ. Метафизикалық мәселелердің қойылуы Идеализмнің түрлері мен формалары	4	10	Жазба ша жұмыс
2	2 Дәріс. Метафизиканың даму тарихы. «Метафизика» атты еңбектердің мазмұны	2		
2	2 Практикалық Сабақ. Аристотельдің Метафизикасы	4	10	Эссе-резюме
Модуль 2				
3	3 Дәріс. Болмыс мәселесінің метафизикасы. Материя және оның негізгі сипаты	2		
3	3 Практикалық Сабақ. Метафизика және онтология. Материя түсінігі. Субстанция мәселесі.	4	10	Бақылау жұмысы
3	БӨӨЖ 1. О. Конттың метафизиканы сынау		25	
4	4 Дәріс. Материяның атрибуттары мен өмір сүру формалары. Табиғат болмысы мен өмір – онтологиялық байыптаудың пәні	2		
4	4 Практикалық Сабақ. Материя: қозғалыс, кеңістік пен уақыт. Табиғат, өмір, тіршілік туралы пайымдаулар	4	10	Жазба ша жұмыс
4	БӨЖ 2 Примитивизм		25	Эссе-негіздеме
5	5 Дәріс. Адам болмысы, философиялық антропологияның метафизикалық мәселелері. Жан-рух-Тән. Еркіндік метафизикасы	2		
5	5 Практикалық сабақ. Адам болмысы: еркіндік пен жауапкершілік. Адам құрылымы: жан мен тән, рух пен мистикалық рух	4	10	Жазба ша жұмыс
6	6 Дәріс. Әлем болмысы және оның жаратылуы мәселесінің метафизикалық және жаратылыстанулық қырлары	2		
6	6 Практикалық Сабақ. Табиғат пен әлемнің жаратылуы туралы метафизикалық, діни, ғылыми мәселелері	4	10	Бақылау жұмысы
7	7 Дәріс. Бейболмыс философиясының тарихи-философиялық негіздері. Бейболмыс мәселесі – онтологияның негізгі тұғыры: метафизикалық мәселелер алаңы.	2		
7	7 Практикалық Сабақ. Ештеңе және Бейболмысы. Бейболмыстың жаратылыстанулық және метафизикалық негіздері	4	10	Эссе
	Аралық бақылау		100	

8	8 Дәріс. Ақиқат-сенім-адасу мәселелері: ақиқат метафизикасы. Лингвистикалық философиядағы метафизика мен ақиқат мәселесінің қойылуы	2		
8	8 Практикалық Сабақ. Ақиқаттың өлшемдері мен адасудың салыстырмалылығы	4	10	Жазба ша жұмыс
8	ОБӨЖ 3. Диалектика		25	
9	9 Дәріс. Метафизикалық категориялардың диалектиканың категориялар ретінде негізделуі	2		
9	9 Практикалық Сабақ. Философиядағы категориялар жүйесі	4	10	Бақылау жұмысы
9	БӨЖ 4. Г.Ф. Гегельдің рух феноменологиясы		25	Шығармашылық жұмыс
10	10 Дәріс. Софистика және метафизика. Схоластика және метафизика.	2		
10	10 Практикалық Сабақ. Софистикалық пайымдаулар, схоластика мен дін	4	10	Эссе
11	11 Дәріс. Метафизика және мистика Оккультизм және метафизика	2		
11	Практикалық Сабақ. Мистификасыздандыру және мистикаландыру мәселелері	4	10	Жазба ша жұмыс
11	ОБӨЖ 5. Бодриардың гиперреализмі Постметафизикалық ойлау		15	Жазба ша жұмыс
12	12 Дәріс. Мифология және метафизика Дін және метафизика: дін философиясы мен діни философия	2		
12	12 Практикалық Сабақ. Мифсіздендіру және мифтендіру. Діни философиядағы метафизикалық мәселелер	4	10	Бақылау жұмысы
12	ОБӨЖ 6. Д.Юм мен Дж. Берклидің субъективті идеализмі		15	
13	13 Дәріс. Индуктивті метафизика Спекулятивті философия	2		
13	13 Практикалық Сабақ. Метафизика және қазіргі кездегі ғылым. Спекуляциялау тәсілі.	4	10	Эссе
14	14 Дәріс. Позитивизм, неопозитивизм, постмодернизмнің метафизиканы сынау Постметафизикалық ойлау	2		
14	14 Практикалық Сабақ. Метафизиканың XX ғасырдағы сынға ұшырауы	4	10	Жазба ша жұмыс
14	БӨЖ 7. Әлем голограмма ретінде		20	Жоба
15	15 Дәріс. Бейсызықтық физика және метафизикалық түсініктер.	2		

	Жаратылыстану ғылымдарындағы метафизикалық мәселелердің заманауи дискурсы			
15	15 Практикалық Сабақ. Кванттық физика. Метафизика және шынайы өмір	4	10	Бакылау жұмысы
15	АБ2		100	
	Емтихан		100	

Декан

Б.Б. Мейрбаев

Оқыту және білім беру сапасы бойынша
АК төрағасы

А.Б. Альчимбаева

Кафедра меңгерушісі

Ә.А. Құранбек

Дәріскер

Б.М. Аташ